అశాంతికి ఆహ్వానం

ఇప్పటి తరానికి టి.వీ.చూస్తే కాని పురాణ కథలు తెలియకపోవచ్చుకాని, మా చిన్నతనంలో అలా కాదు. ఏ ఉత్సవాల్లో ఏ పందిళ్లలో చూసినా హరికథా కాలక్షేపాలు సాగుతూ ఉండేవి. కాళ్లకు గజ్జెల్తో,మెడలో హారంతో,చేతిలో చిడతలతో ,కథకు తగిన హావభావాల్ని ప్రదర్శిస్తూ అవసరమైన చోట నాట్యం చేస్తూ కమ్మని గాత్రంతో గానం చేస్తూ పురాణ కథల్నీ, ఆ కథలలో లోతుపాతుల్నీ పాత్రల మనోభావాల్నీ విడమరిచి ,వివరించి చెప్పే హరికథల వల్ల అబాలగోపాలం ఎడ్యుకేట్ అయ్యేది.

ఎడ్యుకేట్ అని ఎందుకుంటున్నానంటే మన ప్రాచీన సాహిత్యం నుంచి నేర్చుకోవాల్సిందెంతో ఉందని విజ్ఞులంతా ఏక కంఠంతో ఒప్పుకున్న మాటే కదా!

చిన్నపిల్లలూ, పామరులూ అర్థం చేసుకోలేనిది మన పురాణ భాష. దాన్ని అరటి పండు ఒలిచి అరచేతిలో పెట్టినట్లు చేసేవి హరికథలు.

ఇదేదో హరికథా కాలక్షేపం అనుకునేరు!

ఈ ఉపోద్ఘాతమంతా ఎందుకంటే.. అదిగో ఆ హరికథలు వినే బాల్యంలోనే నా మనసులో కొన్ని మనిషి తప్పనిసరిగా ఆచరించాల్సిన ధర్మాలు ముద్ర పడిపోయాయి వాటిల్లో కొన్ని-

చేతనైతే ప్రేమించాలి తప్ప ఎదుటి ప్రాణిని కష్టపెట్టకూడదు, ఎవరికీ ఇబ్బంది కలిగించకూడదు. ఋణగ్రస్తులు కాకూడదు, యాచన అసలు కూడదు. ఈ కథకు సంబంధించినవి అవే కాబట్టి మిగిలిన ధర్మాల మాట ఇక్కడ అప్రస్తుతం.

నా ఈ నమ్మకాలన్నీ పూర్వకాలానికి సంబంధించినవని మా పిల్లలూ, వాళ్ల తండ్రీ కొట్టిపారేస్తూంటారు. వాళ్లతో వాదించి వాదించి క్రమంగా నా వైపు బలం తగ్గుతూ వస్తోంది.

అలాంటి సందర్భంలో......

ఆ రోజు పేపర్లో ఎడ్వర్టైజ్‌మెంట్ చూసి మతి పోయింది నాకు.స్థలం ఉండి చక్కని ఇల్లు కట్టుకోవాలనుకునే వాళ్లకి తమ సంస్థ ఆర్థిక సాయం చేస్తుందని, వడ్డీరేటు చాలా తక్కువనీ, రీజనబుల్ ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్స్‌లో అప్పు తీర్చేసుకోవచ్చనీ ఆ ప్రకటన సారాంశం.

కె. వరలక్ష్మి

అయిదారేళ్ల క్రితం అమ్మకానికొస్తే మూడు వందల చదరపు గజాల స్థలం కొనడం జరిగింది. నేనూ, మావారు బడిపంతుళ్లు గా ఇరవై ఏళ్లు ఉద్యోగం చేసి సాధించిందేమిటా అని వెనక్కి తిరిగి చూసుకుంటే- ఇద్దరు పిల్లలూ, ఇరవై వేలు బేంకి బేలన్సూ, ఆ స్థలం కన్పిస్తున్నాయి,

పిల్లలిద్దరూ కాలేజ్ చదువులకొచ్చారు. ఖర్చూ పెరిగింది. ఈ రోజుల్లో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ కామన్ డిగ్రీ కాబట్టి మరో నాలుగైదేళ్ల వరకూ అమ్మాయి పెళ్లి, అబ్బాయి పై చదువూ అని ఖంగారు పడక్కర్లేదు.

నిన్న గాక మొన్న ఉద్యోగాల్లో జాయినైన వాళ్లంతా ఇళ్లు కట్టేసుకుంటున్నారు. ఇద్దరం ఉద్యోగాలు చేస్తున్నా ఇంతవరకు మాకు ఆ మాటే తట్టలేదు.

ఇప్పుడైనా ఆ ధ్యాసే లేకపోను కానీ, ఆ మధ్య సెలవుల్లో నన్ను చూడడానికొచ్చిన నా ఫ్రెండ్ రజని నా తెలివితక్కువతనాన్ని తిట్టిపోసింది. ఇద్దరూ సంపాదిస్తూ ఇదేం పనంది. వాళ్లాయనొక్కడే ఉద్యోగం చేస్తున్నా పోరి, పీకల మీద కూర్చుని ఆయన చేత సెలవు పెట్టించి, దీనికి నచ్చిన మంచి మోడల్ ఇల్లు కట్టింపించిందట. ఫోటోలు కూడా చూపించింది.

''మగవాళ్లకేముందీ, నోరు మూసుకుని కూర్చున్నామంటే సంపాదించిందంతా తగలెయ్యాలని చూస్తారు. వాళ్ల జుట్టెప్పుడూ కొంత మన చేతుల్లో ఉండాలి గుర్తుంచుకో'' అంది.

హైదరాబాదంతటి మహానగరంలో అంత మంచి ఇల్లు కట్టించేడంటే వాళ్లాయన చాలా సంపాదనపరుడై ఉండాలి.

నిజానికి మా వారి జుట్టు కొంతేం, అంతా నా చేతుల్లోనే ఉందని చెప్పుకోవాలి. ఎందుకంటే జీతం అందుకొని తెచ్చి నా చేతికే ఇస్తారు. నేనైనా దుబారా ఖర్చులేం చెయ్యను. ఇంట్లో చూద్దామా అంటే అవసరమైనవి తప్ప ఒక్క ఎక్స్ట్రా వస్తువు కనబడదు. టీ.వీ.., ఫ్రిజ్ కొనకపోయి ఉంటే మరో ఇరవైవేలు మిగిలి ఉండేవి కాని, ఈ రోజుల్లో అవి అత్యవసర వస్తువులు కదా! మా రజని నవ్వింది కూడా మా ఇంట్లో సోఫా సెట్టు, వి.సి. ఆర్. వాషింగ్ మెషిన్ లాంటివి లేవని.

రజని వెళ్లిన రాత్రి నాకు నిద్ర పట్టలేదసలు. తెల్లవారు ఝాం వరకు అటూ ఇటూ మసలుతూనే ఉన్నాను. తెలతెలవారుతుండగా కంటిమీదికొచ్చిన కాస్త నిద్రలోనూ చక్కని ఇంట్లో గృహప్రవేశం చేస్తున్నట్లు కలకన్నాను. ఇంకేం! ఉదయం లేచింది మొదలు నా మనసును ఇల్లు అనే పదం పట్టుకుంది. ఇంతవరకూ పల్లెల్లో ఏ సదుపాయము లేని అద్దె ఇళ్లల్లో గడిపేస్తూ వచ్చాను. పిల్లల కాలేజ్ చదువుకి ఉపకరించేలా ఈ చిన్న పట్నానికి ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకుని వచ్చాం. ఇక్కడ మేం ఉంటున్న ఇల్లు బాగానే ఉంది కాని, నా

జీతంలో సగం అద్దె కింద పోతుంది.

పెన్నూ పేపరూ తీసుకొని గత ఇరవై ఏళ్లుగా అద్దె రూపంలో ఎంత ఖర్చు చేశామో లెక్క కట్టి చూశాను. మైగాడ్! నా గుండె అగినంత పనైంది. ఆ డబ్బుతో ఒక ఇల్లు కట్టేసుకోవచ్చు.

ఇక నాలో ఆత్రుత మొదలైంది. ఎలా అయినా సొంత ఇల్లొకటి కట్టేసుకోవాలని కాఫీ ఇస్తూ ఆయనతో చెప్పేను. చిద్విలాసంగా ఓ నవ్వు నవ్వేసి పేపరు చూసుకోవడంలో మునిగిపోయారు.

ఈయనెప్పుడూ ఇంతే, నా ఆత్రుత కొంచెం కూడా పట్టదు.

ఆదివారం కావడంతో తీరిగ్గా తనతో వాదనకి కూర్చున్నాను.

''ఏమండీ,మాట్లాడరేం, ఇల్లు కట్టుకుందామంటే''

తాపీగా పేపర్లోంచి కళ్లు పైకెత్తి '' ఏం మాట్లాడమంటావ్,డబ్బెక్కడొస్తుంది?'' అన్నారు.

''తల్చుకుంటే ఎలాగైనా వస్తుంది, కట్టేవాళ్లంతా ఎలాకడుతున్నారు.?''

''అంటే?''

''అప్పు చేద్దాం''

ఆయన ఆశ్చర్యంగా నా వైపు చూశారు. '' అరె, ఏమైంది నీకు? అప్పు చెయ్యకూడదు, అసత్యమాడకూడదు అంటూ ఏవో ఆదర్శాలు వల్లిస్తావు కదా!''

'' అదా... ఊరికే అనవసర ఖర్చుల కోసం అప్పు చెయ్యకూడదు కానీ, ఇలాంటి అవసరాలకి చేస్తే ఏం? అయినా అప్పు చెయ్యకుండా మనలాంటి వాళ్లకి ఇల్లు కట్టుకోవడం ఎలా వీలవుతుంది.?''

'' ఓహో,సందర్భాన్ని బట్టి ఆదర్శాల రూపాలుకూడా మారిపోతాయి కాబోలు'' ఆయన నవ్వుతున్నారు కానీ, ఉడుకుమోతుతనంతో నా కళ్లల్లోకి నీళ్ళొచ్చాయి.

'' ఇంతకీ ఏమంటారు, మనకి ఈ జన్మకి సొంత ఇంట్లో ఉండే యోగమే లేదంటారా?''

''తెలివైన వాళ్లెప్పుడూ అద్దె ఇంట్లోనైనా ప్రశాంతంగా ఉండాలనుకుంటారు. అప్పు చేసి సొంత ఇంట్లో అగచాట్లు పడాలనుకోరు''.

''మీరు చెప్పేవన్నీ పూర్వకాలం కబుర్లు, ఇద్దరం సంపాదిస్తున్నాం, ఆ మాత్రం అప్పు తీర్చలేమా?''

''శాంతీ! ఇల్లు కట్టుకోవాలనే కోరిక నీ చేత అలా మాట్లాడిస్తోంది కానీ ఇరవై ఏళ్లుగా ఇద్దరం సంపాదిస్తూ ఎంత కూడబెట్టామో ఆలోచించు. పిల్లలు చిన్నవాళ్లప్పుడే అది సాధ్యపడలేదు. ఇప్పుడెలా వీలవుతుంది? ఇల్లు కోసం అప్పు చేస్తే రాబోయే

ఖర్చులన్నిటికీ డబ్బెక్కడ్నుంచొస్తుంది?''

'' అదే నా ఆత్రుతాను, ఖర్చులింకా పెరిగిపోతే ఇంకెప్పటికీ ఇల్లు కట్టుకోలేం. ఇప్పుడే అది వీలవుతుంది. మనిద్దరికీఇంకా సర్వీసువుంది కదా. పి.యఫ్. వగైరాలున్నాయి. అప్పుడు చూసుకుందాం.

నా హఠం వదిలేది కాదని ఆయనకి అర్ధమైపోయింది. పేపరు మడిచి పక్కన పడేస్తూ –'' అయితే ఇల్లు కట్టే తీరాలంటావ్. ఎంత ఖర్చవుతుందో ఏమైనా ఎస్టిమేషన్ వేశావా?''

'' ఇంకా లేదు. మీరు ఓ.కే. అనాలే కాని, అదెంత సేపు''.

''పెంకుటిల్లా, డాబా ఇల్లా?''

''ఛీ... ఈ రోజుల్లో పెంకుటిల్లేవిటండి, ఒక్క సారేకదా లైఫ్ లో ఇల్లు కట్టుకునేది, డాబా ఇల్లే కట్టుకుందాం.''

'' అబ్బొ.... అలానా, కనీసం రెండు బెడ్‌రూమ్స్ ఉండాలి కదా!''

'' ఉండాలి డ్రాయింగ్ రూం, డైనింగ్ హాల్, కిచెన్ అన్నీ చక్కగా అమర్చినట్టుండాలి''

'' ఎంత డబ్బు కూడబెట్టావేం? కనీసం మొదలు పెట్టడానికైనా ఎంతో కొంత ఉండాలి కదా!''.'' లేకేం, ఇరవై వేలుంది, ఆపైన నా నగలున్నాయి.''

ఫక్కుమని నవ్వేరాయన. ''డాబా కట్టాలనుకునేవాళ్లు వేలల్లో మాట్లాడకూడదు, లక్షల్లోనే గాని''

''మీరూరుకోండి, మరీ భయపెట్టేస్తున్నారు''

''సరే ఈరోజే ఎస్టిమేషన్ వేయిద్దాం, నీకే తెలుస్తుంది.''

ఇద్దరం కలిసే వెళ్లాం ఇంజనీరు దగ్గరికి. నేను చెప్పిన రూమ్స్ అన్నీ వచ్చేలా ప్లాన్ గీసి చూపించాడాయన.పన్లో పనిగా ఇంటిముందు పోర్టికో, చిన్న గార్డెన్ కూడా గీశాడు.నాకా ప్లాన్ చూస్తేనే ఇల్లు కట్టేసుకున్నంత సంతోషమైంది. కాని, ఆయన చెప్పిన ఎమౌంట్ వినేసరికి నా ఉత్సాహమంతా నీరుగారిపోయింది. ఎంత లేదన్నా మూడు లక్షలు అవుతుందట.మైగాడ్! మూడు లక్షలే.

'' అలా నిరుత్సాహపడకండి. కావాలంటే ఇంకా తక్కువలో వేద్దాం కొన్ని రూమ్స్ తగ్గించి. అయినా ఈ రోజుల్లో ఇల్లు కట్టుకోవడం కష్టమేం కాదు. అప్పివ్వడానికి చాలా సంస్థలు ముందుకొస్తాయి. కాకపోతే మీ డాక్యుమెంట్స్ అప్పు తీరేవరకూ వాళ్ల దగ్గరుంచుకుంటారు''

ఇంజనీరు మాటల్తో నాకు మళ్లీ కొంత ధైర్యం వచ్చింది. ఆయనకో ఐదొందలు చెల్లించుకుని బైటపడ్డాం.

మళ్లీ మళ్లీ తీరిక ఉంటుందో లేదోనని దారిలో పురోహితుడి దగ్గరకి వెళ్లాం శంకుస్థాపనకి మంచి ముహూర్తం ఎప్పుడో చూపించడానికి . మర్నాడే మంచిరోజని, అది తప్పితే పుష్కరాల మూలంగా సంవత్సరమంతా ఆగాలనీ అన్నాడాయన.నా గుండె గుభేలుమంది.

సంవత్సరం తర్వాత వరకూ ఈ ఉద్దేశ్యం నిలకడగా ఇలాగే నిలిచి ఉంటుందా?

చాలా తొందరగా డెసిషన్ తీసుకుంటూ '' అయితే రేపు మీరు రావాలి.శంకుస్థాపన పూజ చేయించడానికి'' అనేశాను. మావారు ఆశ్చర్యంతో కళ్లు పెద్దవి చేసుకుని చూస్తున్నారు నావైపు. ఆయన కళ్లల్లోకి చూస్తే నా నిర్ణయం మారిపోతుందేమోనని నేను ముఖం తిప్పుకున్నాను.

నన్నింట్లో దించేసి, తన కొలిగ్స్ ఎవరికో తెలిసిన తాపీ మేస్త్రీతో మాట్లాడి వచ్చారాయన.

మర్నాడు తెల్లవారు ఝామున శంకుస్థాపన జరిగిపోయింది. కాంట్రాక్టుకివ్వాలా దగ్గరుండి కట్టించుకోవాలా అనే విషయాన్ని పిల్లలూ,మేమూ కూర్చుని చర్చించుకుని దగ్గరుండి స్వయంగా కట్టించుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాం.

ఆ రోజే మావారు నెల రోజులకి సెలవు చీటీ పంపించేశారు. ఇసుక, సిమెంట్,రాయి, ఐరన్ వగైరాలు సమకూర్చడంలో పడ్డారు. సరిగ్గా పది రోజుల్లో పునాది పూర్తయింది. బేంక్ నుంచి విత్‌డ్రా చేసిన ఇరవై వేలు పునాది కట్టడానికి సరిపోయాయి.

ఇక అప్పుకోసం ఊళ్లో ఉన్న బేంకులన్నీ తిరిగొచ్చాం. కనీసం అయిదారేళ్ల ముందు గృహకల్ప స్కీంలో జాయినయితే తప్ప కేవలం ఇంటి కోసం లోన్ ఇవ్వడం జరగదని చేప్పేసారు బేంక్స్ వాళ్లంతా.

బేస్‌మెంట్ ఎలాగూ కొంత ఆరాలి కాబట్టి ఈ లోగా హైదరాబాద్ వెళ్లి మొన్న పేపర్లో చూసిన సంస్థను కన్సల్టు చేసి లోన్ తీసుకుందాం అనుకున్నాం.

పిల్లలకి ఇల్లు అప్పగించి హైదరాబాద్ లో బిజినెస్ చూసుకుంటున్న మా తమ్ముడింటికి చేరుకున్నాం. వాడు ఇంట్లో లేడు. బిజినెస్ పనిమీద బోంబే వెళ్లాడట.

వాడు చేస్తున్న ఎక్స్‌పోర్ట్స బిజినెస్ ఎంత బావుందో వాళ్లిల్లు చూస్తే తెలుస్తుంది. క్రితం సంవత్సరం కట్టిన ఇంటికి అప్పుడే అప్‌స్టెయిర్ వేసేశాడు. ఇంట్లో ఖరీదైన ఫర్నిచర్, కాస్ట్లీ డికరేషన్, పోర్టికోలో మారుతి.

మా తమ్ముడి భార్య చాలా మర్యాద చేసింది మాకు.

'' అయ్యో , ఏ సలహా అడగాలనుకున్నా వాడింట్లో లేడే'' అని దిగులేసింది నాకు. సరే, ఏం చేస్తాం.

ప్రయాణపు బడలికో, భరించరాని ఎక్సైట్‌మెంటో తెలీదు కానీ విపరీతమైన

నీరసం అవహించింది నన్ను.

పేపర్లో ఇచ్చిన ఎడ్రస్ పుచ్చుకుని ఈయన వెళ్లారు. మధ్యాహ్నం భోజనం కూడా మానేసి, వాళ్ల తిప్పిన సీటుకల్లా తిరిగి, సాయంత్రానికి ఆ ఆఫీసు నుంచి ఈయన తెలుసుకున్నదేవిటంటే మా ఉద్యోగాలకి మాకు డాబా ఇల్లు కట్టుకునేంత డబ్బు అప్పుగా లభించదట. చెరో పదిహేను వేలూ, అది కూడా మా ఉద్యోగాలను హామీగా పెట్టుకొని ఇస్తారట. దానికి కూడా చాలా తతంగాలున్నాయట. మేం వర్క్ చేసే ప్లేస్ నుంచి గెజిటెడ్ ఆఫీసర్ హామీ, ఎమ్.అర్. ఓ. హామీలతో బాటు డాక్యుమెంట్స్ కూడా వాళ్లకి అప్పగించాలట. అదైనా వెంటనే ఇవ్వరట. వర్క్ బిగిన్ చేసి కొంత కట్టి చూపించాలట.

వాడిపోయిన ముఖంతో ఉన్న ఆయన్ని చూస్తే బాధేసింది నాకు. ఇదంతా నా మూలానే కదా!

అంతులేని నిస్సత్తువతో చేరబడిపోయిన నన్ను జాలిగా చూస్తున్నారాయన.

''నువ్వేం వర్రీ కాకు. ఇదొక్కటే కాదుకదా, ఇక్కడ చాలానే సంస్థలున్నాయి ఇటువంటివి. ఉయ్ విల్ ట్రై'' అన్నారాయన నవ్వారడిస్తూ.

మూడు రోజులు సిటీ అంతా తిరిగినా పని కాలేదు.

కొన్ని సంస్థలు కేవలం సిటీకే కేటాయించబడినవి. మరికొన్ని సంస్థలకి చాల పెద్ద ఆస్థిని హామీగా చూపించాలి. ఒక్కటీ ఇల్లు పూర్తిగా కట్టుకోడానికి ఉపకరించేవి కావు.

ఇక నిరాశ చేసుకొని వచ్చేద్దామనుకొంటూండగా మా తమ్ముడొచ్చాడు. ''పెద్దక్కయ్యా'' అంటూ కావలించుకున్నంత పని చేశాడు. ''ఎన్నాళ్లైందే నిన్ను చూసి. సెలవులొచ్చినప్పుడైనా రారు'' అంటూనిష్ఠూరమాడాడు.

వాడు చూపిస్తున్న అప్యాయత చూసి నాలో ఏదో ఆశ చిగురించడం మొదలు పెట్టింది.

అతని భార్య చెప్పినట్టుంది భోజనాల దగ్గర అడిగేడు ''ఇల్లు కట్టాలనుకుంటున్నారట..?''

''అవునోయ్, మీ అక్కయ్యకి ఏ ముహూర్తాన వచ్చిందో ఈ ఆలోచన పెరిగి పెరిగి ఇంతింతై వటుడింతై అన్నట్టు ఆవిడ బుర్రంతా అక్రమించుకుంది. ఈ సంవత్సరంలో ఎలాగైనా ఇల్లు కట్టెయ్యాలని అనుకుంటోంది.

''అదేమైనా తప్పురా తమ్ముడూ, ఎవరికుండదు సొంత ఇల్లొకటుండాలని!''

''తప్పేం కాదుగానీ, డబ్బు సరిపడా ఉండాలి కదా చేతిలో, ఇల్లు కట్టడం అంటే మాటలు కాదు'' అన్నాడు వాడు. నా మనసు చివుక్కుమంది.

మా వారు అమాయకంగా అడిగేరు ''అవునూ నువ్వెక్కడ లోన్ తీసుకున్నావు, ఇంటికోసం''

తాగుతున్న మంచినీళ్ల కొరబోయేలా నవ్వేడు వాడు.

''లోనా, లోన్ నాకెందుకండీ, ఇదంతా నా సొంత ఆర్జితం'' అన్నాడు వాడు కేజువల్‌గా.

'' అలా అయితే మాక్కూడా కొంత డబ్బు అప్పుగా సాయం చెయ్యరా'' అనే శాను నేను కళ్ల పైకెత్తకుండానే. ఈ మాట నా గొంతులోంచి రావడానికి నన్ను చాలా బాధపెట్టింది. కొంతసేపటికి నన్ను నేను అదుపులో పెట్టుకుంటూ తల పైకెత్తేసరికి మా వారు నిర్ఘాంతపోయి నా వైపు చూస్తున్నారు

బహుశ 'సొంత ఇల్లు' అనే ప్రలోభం ఈమెనెంతగా దిగజార్చేసింది అని అనుకుం టున్నారనుకుంటా.

మా వాడు మౌనంగా ఉండిపోయాడు.

మౌనం అర్ధాంగీకారమో, పూర్ణాంగీకారమో తెలీలేదు నాకు.

భోజనాలయ్యాక చెయ్యి కడుక్కుంటూ ''రాఘవా!మేం రాత్రి గౌతమికి వెళ్తాం మరి'' అన్నారీయన

అప్పుడూ మాట్లాడలేదు వాడు.

అయిన వాళ్ల దగ్గర డబ్బు ప్రస్తావన తేవడం ఎంత పొరపాటో అర్థమైంది నాకు. చాలా అశాంతిగా అన్పించింది.

సాయంకాలం నిద్రపోయి లేచాక మేం ఉన్న గదిలోకి వచ్చాడు రాఘవ.

''డబ్బు నా దగ్గర లేదు కానీ, నాకు తెలిసిన ఒకళ్ల దగ్గర అప్పుగా ఇప్పిస్తాను. ఎంత అవసరమౌతుంది ?'' అన్నాడు.

ఆ మాటకే నాకెంతో సంతోషమేసింది.మధ్యాహ్నం నుంచి పడిన బాధంతా ఎగి రిపోయింది.

'' ఎంత ఖర్చవుతుందో మాకైతే తెలీదు.లక్షపైనే కావచ్చు'' అన్నాను నేను. ''ఎలా తీరుస్తారు మరి''? అన్నాడు రాఘవ.

''అదేవిటి, ఇద్దరం ఉద్యోగాలు చేస్తున్నాం కదా. ఆ మాత్రం నమ్మకం లేక పోతే అప్పెందుకు చేస్తాం''

''తీర్చరని కాదు. వెయ్యి, రెండువేలు పంపిస్తానంటే వీలుకాదు.పదివేలకు తక్కువ కాకుండా ఇవ్వాలి ఎప్పుడిచ్చినా. ఏ నెల కానెల వడ్డీ పంపించెయ్యాలి. నూటికి రెండు రూపాయలు వడ్డీ అవతల కంపెనీ వాళ్లడిగిన హామీలన్నీ నాకూ ఇవ్వాల్సుంటుంది.'' నిర్మొహమాటంగా రాఘవ మాట్లాడుతున్న విధానానికి మా వారి ముఖంలో రంగులు మారడం స్పష్టంగా కన్పిస్తోంది.

నా ఒడిలో కూర్చుని అ ఆలు దిద్దుకున్న నా చిన్న తమ్ముడేనా వీడు అని నాకూ

ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఉద్యోగాల రొటీన్‌లో గమనించుకోంగానీ, డబ్బెంత కార్యదక్షతను నేర్పిస్తుందీ!

బీరువా తాళం తీసి అయిదు పదివేల కట్టల్ని మా ముందుంచాడు.

'' ఇవి అయిపోయాక మళ్లీ ఇస్తాను. ప్రస్తుతానికి పట్టుకెళ్లండి. నా ఫ్రెండ్ డబ్బు నా దగ్గరే దాస్తాడు.'' అన్నాడు. ''డాక్యుమెంట్సేవీ?'' అని అడిగి పట్టుకెళ్లి బీరువాలో పెట్టుకున్నాడు.

ఉదయం వాడు చూపించిన అప్యాయతా మర్యాదా ఇప్పుడేవి? అప్పుతీసుకోవడంతో మేం వాడికెంత చులకనయ్యామంటే ఆ రాత్రికే బయలుదేరుతున్నాం అని తెలిసి కూడా టైంకి వాడు ఇంటికి రాలేదు.'' వెళ్లొస్తాం'' అని చెప్తున్నా మధ్యాహ్నం తలనొప్పి అని మంచమెక్కిన వాడి భార్య కిందికి దిగలేదు. చిటికెడు కుంకుమ నా నుదుట పెట్టలేదు.

అంత వరకూ ఉగ్గబట్టుకున్న దుఃఖం నాకు ట్రెయిన్‌లో కూర్చున్నాక పొంగుకొచ్చింది. అప్పు చెయ్యకూడదనే నా నియమానికి నీళ్లొదిలేసి నేనెంత అవమానం పొందాను !

ట్రెయిన్ ఎక్కగానే జోలపాడినట్లు ముంచుకొచ్చే నిద్ర ఆ రాత్రి నా దరికి రాలేదు.

పని మొదలైంది. సిమెంట్ బస్తాలు మంచినీళ్లలా వాడేస్తున్నాడు మేస్త్రీ. నెల రోజుల్లో యాభై వేలూ అయిపోయాయి. ఇంటి గోడలు పూర్తయ్యాయి. పైన శ్లాబ్ వెయ్యాల్సి ఉంది. ఒక్కసారి పాతిక వేలు కావాలి. రాఘవకు ఫోన్ చేశారీయన. మూడు రోజుల పాటు ఫోన్లో దొరకలేదు వాడు. మూడో రోజు నిర్మొహమాటంగా చెప్పేశాడట. ఇలాంటి వ్యవహారాల్లో ఇరుక్కోవడం ఇష్టం లేదు కాబట్టి డబ్బు పంపడం కుదరదని. మతిపోయినట్లైంది నాకు.

రెస్ట్‌లెస్‌గా ఎండలో తిరగడం వల్ల కాబోలు జ్వరంతో మంచమెక్కేసారాయన. మేస్త్రీ తొందర ఎక్కువైంది ఒక పక్క.

నా గోల్డు మొత్తం తీసుకొని బేంకుకి పరుగెత్తాను. మార్చి, ఏప్రిల్ నెలలు వాళ్ల లెడ్జర్లు చెక్‌చేసే మంత్స్ కాబట్టి గోల్డ్ లోన్స్ ఇవ్వరట.

ఏం చెయ్యాలో తోచని అయోమయ స్థితి నన్నావహించింది.

మొదటి నెల వడ్డీ ఇంకా పంపలేదేమిటని రాఘవ దగ్గర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది.

బంగారాన్ని అమ్మెయ్యడం తప్ప మరో మార్గం కన్పించలేదు. నేనెంతో ఇష్టపడి చేయించుకున్న నా నగల్ని ఒక్కసారి చేత్తో తాకి చూసుకున్నాను. మంగళసూత్రం తప్ప తక్కినవన్నీ సేఠ్ సున్నితపు త్రాసులో వేసి చూస్తూ నిలబడ్డాను. 'భగవంతుడా! ఈ బంగారం ఖరీదు పాతిక వేలకు తగ్గకుండా చెయ్యి' అని ప్రార్థిస్తున్నాను.

నా ప్రార్థన ఫలించి ...పాతిక వేలొచ్చి శ్లాబ్ పడుతుంది సరే?

ఆ తర్వాత...?

ఆలోచనల్తో నా తల పగిలిపోతుందేమో అన్పిస్తోంది.

నా చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలన్నీ గిర్రున తిరుగుతున్నట్లనిపిస్తోంది. సేట్ ఎంతి చ్చాడో కూడా చూసుకోకుండా పర్స్‌లో కుక్కుకుని, ఎలాగో వెళ్లి రిక్షాలో కూర్చున్నాను. దగ్గర్లో ఉన్న నర్సింగ్ హోంలోకి ఎలా వెళ్లానో నాకే తెలియదు. ఎప్పుడూరొటీన్ వర్క్‌కి ఏ అంతరాయం రానీకుండా, నలభై ఏళ్లొచ్చినా అతి ఏక్టివ్‌గా నాతో సహకరించే నా దేహాని కిప్పుడేమైందో అర్థం కాలేదు.

టెస్ట్‌ల పేరుతో నాలుగు గంటలూ, నాలుగు వందలూ ఆ హాస్పిటల్‌కి చెల్లిం చుకొని బైటపడ్డాను. డాక్టరు వ్రాసిన ప్రిస్క్రిప్షన్ విప్పలేదు. డయాగ్నసిస్ రిపోర్టులో ఏవుందో అని చూస్తే హైపర్ టెన్షన్ **180-160**, అంటే లైఫ్ లాంగ్ మందులు మింగాలన్నమాట!

అలసటగా రిక్షాలో వెనక్కి చేరబడి కళ్లు మూసుకున్నాను.

కోరి తెచ్చుకున్న అశాంతి ఇది.

హోరుమంటున్న నా చెవుల్లో ఎప్పుడో హరిదాసుగారు పాడిన పాట మార్మో గుతోంది.

''యాచన చేయుట తప్పుర, నరుడా!

అప్పులు చేయుట ముప్పురా....''

(2-11-90 స్వాతి వారపత్రిక పోటీలో బహుమతి)